

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 80 kr., za pol leta 50 kr. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr. če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Mislimo po številkah.

III.

V prejšnjih člankih smo po številkah razložili, kako moč imajo posamezni posestniki velikih zemljišč. Kako živi velika večina ljudij, namreč kmet, to veste. Ne bomo tedaj dosti o tem pisali. Ali, da popolnimo našo sliko, treba je, da tudi o o kmetu kaj povemo. Torej v Avstriji to stran Litve je vzeti 26 oralov zemlje kot srednje merilo naših kmetskih posestev. Nekatera so večja in pridejo do sto oralov, večina pa je manjša. Takozvani senejniki imajo le bajte in njive. Pohišstvo je revno. Skoraj vsi ljudje jednega gospodarstva spe v jedni sobi. Hlevi so revni. Živina stoji dostikrat v gnojnici — zima ima dosti lukenj, da zamore živini dlako skuštrati. To liko ni denarne in delavske moči pri hiši, da bi se gnojnica odpeljavala v zidane grebenice in od tam vozila na njive in travnike. Le večji kmeti nemških krajev delajo tako. V drugih krajih se razteka gnojnica, glavno gnojilo, stran vaške ceste. Ni delavec in goveja živina se ne snaži. Ob času košnje in par mesecev potem, se poklada živini preveč, tako da ista dosti klaje potrat. Za gnoj se ne skrbi. — Njive, travniki že ne morejo dosti roditi, premalo se jim daje gnojila. Krompir, pesa hudo izcrpljeta zemljo. Hoste so se posekale. Na stele, drv ni. Naše kmetske peči rabijo neznanško drv. Hiše so odprte, gorkota peči ne izda dosti.

Vzemimo, da srednji kmet 8 glav živine redi. Prodati zamore vsako tretje leto jedno ali dve živinčeti in nekaj svinj. Vzemimo, da proda tudi nekaj žita, recimo za 100 gld. Za vse to skupi 300 do 400 gld. Košnja ga stane 50 gld., mlačva 60 gld., hlapec 60 gld., jedna dekla 48 gld., ženske plevice in žanjice 60 gld., davki od celega zemljišča — 20 oralov — 40 gld. Soli porabi taka kmetija najmanj za 10 gld., usnja za obuvale vsaj za 50 gld. Obleka za otroke in gospodarja vsaj 50 gld. Potem so prazniki. Ptič ptiča uje, da meso je — torej recimo 10 gld. za goveje meso na leto. Kovač, kolar vzameta vsaj 20 gld. na leto. To bi tedaj znašalo na leto 458 gld. v dobri, večji kmetiji. Recimo, da ženske za kuretino, jajca, maslo dobijo na leto 58 gld. Če bi se redno 450 gld. na leto skupilo, bi gospodarstvo naprej šlo. Ali le tedaj, če ima tak kmet dosti otrok in mu ti pridno pomagajo. Ali tako ne gre vedno. Nesreča se primeri v vsakem gospodarstvu. Presica požre vse mladiče, ali pogine; krava pogine, žrebe se ubije, kobila pogine na ujedanju, toča pobije žito, klaje zmanjka, drago jo je kupiti, strehe je popravljati, ogenj cele vasi upepeli, voda vzame dosti.

In dela se izročilno pismo. Velike dote dekletom in drugim fantom se zapisujejo. —

Zdaj naš človek ne more več naprej. Tožbe, eksekucije, pravde, pijača, da se skrb umori, in nizdol leze, kar je pred kratkim še tako trdno stalo.

Pa kako še le oni živijo, ki imajo le 10 ali 5 oralev zemlje, ki pa morajo tudi živeti, tudi jesti, ki tudi otroke spravljajo na svet! Drugim hodijo delat. Nekaj zaslužijo, ali po zimi nič in poleti toliko, da si kupijo zabele. V bajtah jedo dan za dnevom krompir, zelje, repo, koruzne ali ajdove žgance, pa teh ne vsaki dan, in poleti solata, krompirja že ni tedaj več, — močnik in malo kruha, to je kosilo. Če je kravica pri hiši, dobe otroci kaj mleka, ali to ne celo leto.

Moški, žene so slabo rejene, slabo oblečene. Ženske trpijo ko črna živina. Še za otročjo postelj nimajo časa. In mej časom, ko nosijo, se slabo redijo. Otroci so slabotni, ko pridejo na svet in pozneje ne dobijo ne tečne hrane in še druge ne dosti. Oblečeni so slabo, za njih zdravje se ne more nič skrbeti. Da angelji v nebesih ne, izumrjejo, skrbi naše kmetsko gospodarstvo. Najtrdnejši otroci prestanejo ta boj. Ali kakor pričajo novačenja po vsej Avstriji, nimajo naši rekruti prs, nimajo mesa na sebi; slabo rojeni ljudje so. In v hudih skrbeh za to, kaj se bo jelo, s čim se bode davek plačal, se ne glede nič, kaj otroci delajo. Veliko nezakonskih otrok pride na svet in veliko teh mora kmalu iz sveta. Še dostikrat se ne izve kako. V planinskih deželah se taki otroci proste ljubezni z materjo vred pri hiši obdržijo, ali v družih krajih ne. Zakonski otroci na manjših kmetijah nimajo dosti boljšega, ali nezakonski so veliki reveži. Tu ne pomaga nobena pridiga, ne pomaga primer velike reve nezakonskih mater, narava je močnejša. In če pa že ni nezakonskih otrok, je pa spolno življenje na kmetijah tako živo, da teško kdo obojega spola čist v zakon pride. In zgodaj, zgodaj na paši se že začne. To jemlje dosti mozga. Slabotni so ljudje na duhu in na telesu.

Vse to stori, da že tudi kmetu ni nič zato, kako hodi njegovo gospodarstvo v nič. Nekaj časa se oklepa lastnine, potem mu pa postane ista vredna le še toliko, da par let še v njej more biti pod streho pri nezabeljenem krompirju. Nima več ponosa v sebi, nima več zaupanja v nobenega, v loteriji išče svojo srečo in v pijači si udušuje svojo skrb.

Tu in tam pomaga Amerika. Veliko milijonov goldinarjev je ista že po avstrijskih kmetskih delavcih sem poslala. Če bi te Amerike ne bilo, bi marsikatera dežela danes ne vedela, kam s svojimi ubogimi.

To je še najsvitlejša stran. O seveda, izdelani domu vračajoči se ljudje niso za nič več. — Kar v Ameriko ne more, gre v rudnike. Tam v tem življenji zdivja in še te bore moči zgubi. Malo teh se popne naprej. Ker kmetija ne more več ljudi rediti, pošlje ista zdaj dosti več fantov v gimnazije. V mestih se dobi tudi zastonj nekaj hrane in zastonj se dobijo knjige. Se že kako prebije. Ali kako dolgo? Dosti se jih zgubi že v gimnaziji, ki potem niso za obrtnika. In tam zunaj na višji šoli. Ej no, kuhamo z vodo.

Kjer ni dobre gmotne podlage, pač ne more nič naprej. Živina ob slabi krmi ne in človek tudi ne s slabo hrano. Le redke so izjeme, a to so boljši, trdnejši, telesno in duševno po naravi obdarovani ljudje. A v starejših letih se jim tudi pozna glad in zima iz mlajših dni.

Tako je na zdajšnjih kmetijah. Pa bi še vse preboleti bilo, če bi to gospodarstvo otroci kmetu držati pomagali, če bi isti k starišem držali. Nič tega. Še ubogo cajgasto oblačilo ne more oče fantu v delavski moči kupiti, fant mora drugam na dnino in ko jedenkrat to stori, reče staremu: v uho me piši. Tudi to družino drži le dobra gmotna vez skupaj, — kjer se reva prikaže, se trga celo vez mej stariši in odraslimi otroci.

Deželni zbor kranjski.

Vsled tesnega prostora smo primorani o minolem zasedanju kranjskega dež. zbora, katero se je zaključilo 28. februarja, poročati kar mogoče na kratko.

VI. seja dne 1. februarja 1898.

Zbornica je za nagrado učiteljem za protipostavno poučevanje nemškega jezika, katero je bil zakrivil dež. šolski svet, dovolila 1060 gld. — Odobrili so se računski sklepi dež. zaklada, gledališkega zaklada in garancijskega zaklada dolenjskih železnic. — Prošnja, naj se občina Vrhnika razdeli na tri samostojne, občine se je odklonila. — Občinska cesta od Ježič čez Kleče in Vižmarje do državne ceste se je uvrstila mej okr. ceste.

VII. seja dne 4. februarja 1898.

Posl. Hribar in tovariši so nujno predlagali: C. kr. vlada se nujno pozivlja: 1. odrediti takoj vse potrebno, da se začasno ustavljena predavanja na vseučiliščih in tehničnih visokih šolah na Dunaju in v Gradcu zopet začno in redno nadaljujejo; 2. skrbeti za to, da bodo dijaki slovenske narodnosti na teh in na vseh drugih visokih šolah neprikrajšano deležni vseh svojih pravic in svoboščin. Po daljši debati je bil ta predlog vsprejet. — Podan je bil predlog: C. kr. vlada se pozivlje, da čim

preje izposluje ustanovitev slovenskega vseučilišča z bogoslovno, pravoslovno in modroslovno fakulteto v Ljubljani. — Več prošelj se je odstopilo dež. odboru. — Ribarskemu odboru se je dovolilo podpore 50 gld. — Sprejel se je predlog glede prihajanja okrož. zdravnika v Loški potok, da prevzame dežela polovico vseh 726 gld. znašajočih troškov, ako prevzame zdravstveni okraj ribniški polovico, dalje Višnikarjeva resolucija, naj se za Loški potok ustanovi zdravstveni okraj, in naj se okrož. zdravnik, gredoč v Loški potok, ustavlja v Sodražici. — Za preložitve obč. ceste iz Zg. Besnice proti Logu se je dovolilo 900 gld. — Prošnja krajnega šolskega sveta v Razdrtem za odpust posojila se je odklonila. — Bolnici usmiljenih bratov v Kandiji se je dovolilo 8000 gld. — Za zgradbo kanala v Trziču se je dovolilo 1280 gld., društvu za varstvo vinarstva v Retzu 50 gld., za šolski muzej v Ljubljani 1100 gld., šolskim sestram v Šmihelu 500 gld. Hribarjev predlog glede ustanavljanja in vzdrževanja meščanskih šol se je odklonil. — Sklenila se je proložitve ceste Loka-Idrija pri Podgori in dovolilo 5500 gld. — Za brezobrestna posojila sadjarskim zadrugam se je dovolilo 2000 gld.

VIII. seja dne 8. februvarja 1898.

Mlekarski in sirarski zadrugi v Postojini se je dovolila podpora 500 gld. — Posl. dr. Majaron je nasvetoval resolucijo, naj vlada nadaljuje lani začeto izboljšanje delavskih razmer v Idriji in naj uvaže, kako bi se v Idriji ustanovil kak višji učni zavod, če mogoče srednja šola. — Sklenilo se je na predlog dr. Tavčarja izjaviti, da bo dežela za bolnico v Krškem znatno prispevala k vzdrževalnim stroškom in skrbela za zdravnika. — Za izdajo slovenske stenografije se je dovolilo 500 gld., Hedviki Pevc 350 gld., muzejskemu društvu 400 gld. — Dež. odboru se je naročilo, postaviti v proračun za 1899 l. 30.000 gld. za obnovevinogradov, za l. 1898. pa izredni prispevek 20.000 gld. — Deželni odbor se je pooblastil, da onim okrajnim cestnim odborom, ki potrebščine, odpadajoče na okr. cestni zaklad l. 1899. ne bi mogli pokriti z 20% priklado, pri odkazani potrebi in na podstavi pravilnega proračuna, dovoli priklade nad 20%. — Poslanec dr. Tavčar je poročal o zavarovanju življenja in in starostnih rent in predlagal, naj sklene ustanovitev tacega zavoda v proslavo petdesetletnice cesarjevega vladanja, ako se izkaže, da je sploh mogoče tak zavod ustanoviti in naj se za nadaljna dela dovoli 1000 gld., kar je vse dež. zbor sprejel. O prošnji vasi Lendol za izločitev iz davčnega in sodnega okraja v Senožečah ter združenje z onim v Postojini je odsek predlagal, naj se naroči dež. odboru, da v prihodnjem zasedanju predloži dotični zakonski načrt. Posl. Zelen je imel pogum, da je govoril proti temu predlogu, za kar ga je poslanec Hribar primerno okrcal. — Več prošelj se je odstopilo dež. odboru.

Politični pregled.

Položaj. Zadnje dni poročajo malone vsi listi, da odstopi sedanje ministerstvo prav v kratkem, najbrž koj potem, ko izvoli poslanska zbornica člane delegacije. Kot naslednik sedanjega ministerskega predsednika velja sploh bivši češki namest-

nik grof Thun, imenuje se pa tudi svoječasni pravosodni minister grof Schönborn.

Državni zbor se skliče na dan 15. marca, a najbrž bo zboroval samo nekaj dni. Vladi se ni posrečilo pomiriti Nemce. Ti hočejo zopet na vso moč razgrajati in s silo preprečiti vsako delavnost. Kaj se potem zgodi, še nihče ne ve.

Deželni zbori so vsi zaključili svoja zasedanja. Ker je cesar razveljavil sklep istrskega dež. zbora, ki je določil italijansko za jedini razpravni jezik, so se slovanski poslanci vrnili zopet v dež. zbor, iz katerega so bili izstopili, in Lahi so jih zopet na vse mogoče načine zasramovali. Goriški dež. zbor je bil zaključen, ne da bi bil imel kako sejo. Razburjenje mej narodi je sedaj po zasedanju dež. zborov večje, kakor je bilo popred.

Ogerska. Madjari bodo meseca aprila na posebno slovesen način praznovali petdesetletnico, kar so bili izdani madjarski osnovni zakoni iz l. 1848. Dotičnih slavnosti se udeleži tudi cesar.

Nemčija. Tekom prihodnjih dnij se razpusti nemški državni zbor. To se zgodi, ker državni zbor ni hotel dovoliti potrebnih milijonov za pomnožitvev nemške mornarice.

Grška. Anarhisti so te dni poskusili umoriti grškega kralja. Ko se je kralj peljal s svojo hčerjo na sprehod, so anarhisti nanj streljali. Storilca, necega postopača Kardicija, je policija že zaprla. Anarhisti so mislili, če ubijejo kralja ali če ga vsaj poskusijo ubiti, da nastane revolucija, a to se ni zgodilo. Narobe, kralj se je pri napadu vedel jako hlabro in se je s tem prikupil ljudstvu, katero ga prej ni maralo.

Italija. Po uplivu vladnih krogov so italijanski dijaki v Rimu te dni uprizorili veliko demonstracijo proti papežu.

Strah na razpotju.

(Povest iz 17 stoletja, spisal Moric Zvonik.)

IV.

(Konec.)

Spoznal je zdaj birič Čaven svojega potepinskega brata in jasno mu je bilo zdaj vse o pošasti, ki je strašila na razpotju in toliko strahu prizadejala okoličanom.

„Šema, kje si pa dobil to haljo, v kateri si pri razpotju strašil? vprašal je birič Čaven svojega srboritega brata.

„He, pa res“, zasmijal se je hudomušno Drejc, po ono sem se pa splazil čez zid v klošterski vrt, kjer je za strašilo vrabcem na kolu visela.“

Ker je dobro znal birič Čaven, kakošna kazen je namenjena muhastemu bratu, se ga je usmilil in ga izpustil iz zapora, ko mu je ta obljubil, da v prihodnje noče več enakih neumnosti uganjati. —

Ob določeni uri, kadar je imela pošast kazen dostati, izteklo se je od vseh strani nepričakovano število ljudstva pred takozvano „starešinsko hišo“. Čevljar Smola, ki je tudi tam prisoten bil, moral je nekaterokrat ponavljati, kako je napravil lov na hudobo — in žel je obilo pohvale za svojo hrabrost.

Ko udari deseto uro, podajo se štirje oboroženi možje — njim na čelu župan Trobec — v občinsko ječo, da pritirajo pošast k osodepolni klopi. Vrata ječe so odprli... namenjene pošasti ni bilo nikjer... V negotovosti, kaj bo sedaj, vpro obo-

roženi možje poglede v župana Trobca, a ta zakliče jezno: „Birič Čaven, ta je vsega kriv, da je hudobe izmanjkalo!“

„Celo noč nisem očesa zatissnil in vrata ječe so ostale vseskozi zaklenjene; če je pošast pete odnesla — pobrisala jo je gotovo skozi luknjo ključa v vratih!“ Tako je zagovarjal birič Čaven, dasi mu ni pomagalo nobeno izpričevanje.

„V imenu starešinstva — zavpije oblastno župan Trobec proti gledalcem — prisodim biriču Čavnu petindvajset palic, ker je na straži zaspal in s tem zakrivil, da je pošast kopita odnesla!“

Dasi bi se bil lahko odtegnil palicam birič Čaven, s tem, če bi svojega brata izdal, rajši se je pustil zvezati na klop, ki je bila za pošast napravljena in našteli so mu jih petindvajset na zadnjo oplato.

Jezeč se nad biričem, ker je „slabo“ stražil hudobo, razšla se je zbrana množica izpred starešinske hiše. —

Od tedaj pa se nikdar več ni prikazal strah na razpotju, ni ob jednajstih ponoči ne. Zato pa je vedel pripovedovati stric Plantek: Gotovo je pater kloštru pošast zarotil in izmolil.“

Domače in razne novice.

(† **Viktor Globočnik.**) V petek popoldne je umrl v Kranju jeden najznačajnejših in najbolj spoštovanih in priljubljenih slovenskih dež. poslancev, gospod Viktor Globočnik, c. kr. notar, poslanec mesta Kranj in Škofja Loka. Bodi mu lahka domača zemlja!

(**Deželni zbor kranjski in petdesetletnica cesarjevega vladanja.**) V slavnostni seji dne 25. februvarja je deželni zbor sprejel naslednji, od vseh deželnih poslancev podpisani predlog: Predsedništvo deželnega zbora kranjskega in člani deželnega odbora, ter trije člani, koje je voliti iz treh kurij deželnega zbora, se odpošljejo kot deputacija na najvišji cesarski dvor in se jim naroča: Najpokornejše čestitati v imenu deželnega zbora in vseh prebivalcev vojvodine Kranjske Njegovemu ces. in kralj. apostol. Veličanstvu, najmilostljivemu cesarju in vojvodi povodom izredne in srečne svečanosti preslavnega 50letnega vladnega jubileja; potrditi neomahljivo zvestobo in udanost, ki trdo in nerazdružno vežeti že stoletja deželo našo presvitlo cesarsko rodovino; in izraziti čustva neomejene ljubezni in udanosti, kake neizmerne hvaležnosti, ki navdajajo vse prebivalstvo te dežele radi nevenljive milosti in blagovoljnosti vsikdar mu naklonjenega prejasnega vladarja in gospodarja dežele, ter pred najvišjim cesarskim prestolom izreči presrčno željo našo, naj bi božja previdnost nam ohranila še mnoga in nešteta leta priljubljenega cesarja in vladarja v blagor domovine, države in Njegovih zvestih narodov.

(**Deželni zbor kranjski**) je dne 28. februvarja imel svojo zadnjo sejo. S poročili ne moremo tako hitro na dan, kakor bi želeli, ker nam manjka prostora, omenimo pa, da je deželni zbor mej drugim izvršil regulacijo učiteljskih plač. V dež. odbor je bil izvoljen zopet posl. dr. Tavčar, kateri se je bil vsled sprave mej narodno in katoliško sranko odpovedal odborništvu. Glasovali so zanj vsi navzočni slovenski pa tudi vsi nemški poslanci. Njegovim na-

mestnikom je bil izvoljen posl. dr. Majaron, namestnikom dež. odbornika Murnika pa posl. Grasselli.

(Za vseučilišče v Ljubljani.) za katero je dež. zbor kranjski dovolil 250.000 goldinarjev, so se s posebnimi izjavami oglasili tudi slovenski poslanci štajerski in tržaški. Dobro bi bilo, ko bi se oglasile vse slovenske občine.

(Sprava.) Po dolgih pogajanjih se je mej obema narodnima strankama končno vendar dosegla sprava. Stranki ostaneta še nadalje samostojni, a oba kluba bodeta imela skupno parlamentarno komisijo. Zajedno sta se obe stranki zavezali, da se nobena ne združi z Nemci. Važno je tudi, da se konsumna društva ne bodo smela nikjer osnovati, ako v to ne dovoli narodna stranka. Sprava se je dosegla vsled poputnosti obeh strank. S poštenim postopanjem se doseže tisto zaupanje, katero je prvi pogoj skupnega delovanja.

(Novi knezoškof ljubljanski.) Sarajevski pomožni škof dr. Anton Jeglič je imenovan knezoškofom ljubljanskim. Novi knezoškof se je rodil l. 1850. v Begunjah na Gorenjskem. Svoje nauke je dovršil v Avgustineju na Dunaji in bil potem profesor bogoslovja v ljubljanskem semenišču. Leta 1882. je bil imenovan kanonikom v Sarajevu, lani pa pomožnim škofom. Novi knezoškof je jako učen in miroljuben mož. Ko so mu sarajevski Slovenci čestitali na imenovanju ljubljanskim knezoškofom, je rekel glede svojega bodočega delovanja na Kranjskem, da ni vezan na nobeno stranko in da bode stal nad strankami.

(Umrli) je konec minulega meseca učitelj v Koroški Beli Anton Triplat. — V Gradcu pa je umrl cand. med. Anton Vojska. N. v m. p.!

(Prijazni gospod.) Piše se nam: Dne 20. februarja je gospod Rome Podzmelnom v cerkvi z lece hudo napadal „Rodoljuba“, češ, da je nesramen kdor take liste izdaja in da so nesramneži tisti, ki ga čitajo, potem pa je trikrat pljunil po nas, kateri „Rodoljuba“ čitamo in končal z besedami: Štirji ste v moji fari, ki ga čitate — sram Vas bodi. Nikakor g. župniku tega preveč ne zamerimo. Gotovo je zvečer globoko v čašo pogledal, zakaj bil je tako močno hripav, da je komaj govoril.

(Prošnja človeka, ki je dostikrat krstni boter.) Naši ljudje imajo navado, da kmalu po porodu otroka h krstu nesejo; se bojijo, da bi ne umrli. Po leti to že ni toliko nevarno za zdravje otroka, po zimi pa. Z daleč jih prinesejo k krstu. Na Štajerskem, na Koroškem imajo tu in tam zakurjene sakrestije in se v njih krsti, kjer teh ni, krstijo v topli sobi mežnarije. Na Kranjskem pa ni tako. V mrzli cerkvi krstijo. Pri krstu se otroče na prsih in zgorenjem hrtu razgali. Redkokrat se rabi topla voda. Pa mrzlo je le. Morda bi zadostovalo, če se malo glavica poškopri. Pa se včasih tako poliva! To vendar ne more biti Bogu prav, ki ima gotovo novorojenca rad, ki še nič družega niso hudega storili, kakor da so malo zajokali, ko so prišli v to dolino solz.

(Slabo gospodarstvo.) Deželni odbor štajerski gospodari jako slabo z denarjem davkoplačevalcev. Zdaj je prišel nov škandal na dan. Regulacija reke Mure traja že 25 let. Dežela je zanjo žrtvovala na stotisoče goldinarjev, a sedaj se je izkazalo, da je

regulacija popolnoma ponesrečena in da je vsled te napačne regulacije uničeno mnogo rodovitnega sveta in vse vodne sile tako, da je vsa škoda neprecenljiva in znaša mnogo milijonov.

(Celjsko okrajno glavarstvo) je na letošnje vojaške nabore razposlalo v vranškem in v gorenjegrajskem okraju samo nemške pozivnice. To se doslej ni dogajalo.

(Bolniška blagajna celjska.) Štajersko namestništvo je ustavilo volitve v odbor bolniške blagajne, ker so Nemci uganjali nezaslišana sleparstva, da si zagotove večino v odboru.

(Slovenska šola v Gorici.) Boj za slovensko šolo v Gorici traja že več let, a še ni videti, kdaj mu bo konec. Vlada je sedaj razsodila, da je takozvana Katinelijeva vojašnica za šolo neporabna in je ukazala mestni občini, da mora slovensko šolo ustanoviti v drugem šolskem poslopju. Občina se je seveda zopet pritožila in tako se zna stvar še precej dolgo vleči.

(Nesreči.) Dne 23. februarja ob 9. uri zvečer zgodila se je na postaji v Klosterneuburgu pri Dunaju grozna nesreča. Mimo vozeči brzovlak zgrabil je preblizu tira stoječega pravnikarja Slovenca Jakoba Zajca in ga s tako silo vrgel ob tla, da je mrtev obležal. — V Št. Petru ponesrečil se je dne 20. m. m. Matija Mrsnik iz Smerja v bistriškem okraju. Pripeljal se je z vlakom iz Postojne, v Št. Petru pa skočil iz vlaka in padel tako nesrečno, da je vsled notranjih poškodb nekaj ur pozneje umrl.

(V Nemški Loki pri Črnomlju) so našli v gori Špahi zalogo črnega premoga. Združilo se je šest posestnikov iz imenovanega sela in prosilo za dovoljenje, katero jim je dal rudarski urad v Ljubljani. Sedaj kopljejo — bivši američanski premogarji — prav pridno. Izdolbli so že čez 10 metrov globok vhod in kaže se vedno več premoga. Ako bode kaj iz tega, bo gotovo v korist celi okolici. Premog je dober in se tudi pri kovačiji lahko in dobro uporablja.

(Vrhniška železnica) se začne graditi tekom meseca marca. Voditelj stavbe je inženjer Kobeš, delo je prevzel stavbenik Gajšek.

(Nov poštni urad) se bo otvoril v Žirovnici v radovljiskem okraju.

(Mestna hranilnica v Radovljici.) V mesecu februarju 1898 je 114 strank uložilo 30.372 gld. 70 kr., 63 strank vzdignilo je 7745 gld. 74 kr., 14 strankam se je izplačalo posojil 7600 gld. Stanje ulog 398.019 gld. 65 kr., denarni promet 96.231 gld. 82 kr.

(Pomiloščenje kaznjencev.) Izmej 17 pomiloščenecv, katerim je bil vsled cesarjeve milosti odpuščen 20. februarja konec prisojene kazni, sta tudi dve ženski v kaznilnici v Begunjah.

(Talijo za rešitev življenja) v znesku 25 gld. 25 kr. je deželna vlada nakažala Valentinu Plemelju z Bleda, ker je z nevarnostjo za lastno življenje rešil iz blejskega jezera šolarja Ivana Kunčiča.

(Požar.) Te dni se je vnelo pod streho hleva posestnika in klobučarja Fr. Urbasa v Zgornjem Logatcu št. 45. Škode je za 1800 gld., zavarovan pa je bil le za 1200 gld. — Na Glincah pri Ljubljani pogorela je minoli teden Zemanova tovarna. Škoda znaša 6000 gld.

(Potres.) Dne 20. februarja se je po raznih krajih na Kranjskem, potem Gori-

škem in na Furlanskem čutil precej močan potres. Najhuje je treslo v Čedadu, kjer je potres naredil nad 10.000 gld. škode.

(Poskušen umor in samomor.) Te dni se je primerila v Trstu grozna žalostna igra. Pri neki rodbini je služila 20letna Franica Semolič iz Opatjegasela v sežanskem okraju. Tja je prišel 26letni Fran Pahor iz iste vasi. Odprla mu je Franica Semolič, a čim je vrata odprla, vstrelil je Pahor nanjo z revolverjem in jo zadel tako nesrečno, da se je dekle takoj zgrudilo. Pahor je koj potem obrnil revolver nase in se ustrelil. Obležal je mrtev na mestu, Franica Semolič pa je tako težko ranjena, da bržčas ne okreva. Sodi se, da je Pahor poskusil dekle ustreliti iz ljubosumnosti, ker ni marala zanj, ampak imela ljubavno znanje z nekim domobrancem.

(Nečloveška mati.) Na Dunaji je te dni služkinja Ana Zaticova umorila svoje nezakonsko novorojeno dete na strašen način. S kuhinjskim nožem je razsekala na kosce, katere je hotela baš vreči v stranišče, ko jo je opazila prijateljica. Tako se je izvedel grozni zločin.

(Roparski umor.) V Graslitzu na Češkem so bile oropane in razmesarjene štiri na samotni stanujoče ženske mej tem, ko so bili možje na maskaradi. Da se ne bi zvedelo o tem, so roparji potem hišo zažgali; pri tem je zgorela deklica, katera še je bila skrila pod streho. Ženske so sosedje rešili, a so vsled ran umrle. Sumi se, da sta zločin storila dva neznana moža, katere je videla neka sosedka okrog zgorele hiše hoditi V jutru istega dne sta bila v Graslitzu tudi dva zakona umorjena. Ljudstvo je vsled teh strašnih činov zelo razburjeno.

(Grozen čin blaznika.) V Nagy-Kaloczi na Ogerskem je hotel gostilničar Nadar, kateri je zblaznel, zaklati — Bogu na čast, kakor je dejal — svojo ženo in štiri otroke. Ko je žena videla, kaj namerava blazni soprog, zbežala je k sosedu, po katerem je blazni toliko časa nabijal, da je onesveščen padel na tla. Na to je vlek soprogo za lase v svoje stnsovanje, kjer je tako dolgo s sekiro udrihal po njej, da so možgani leteli na vse strani. Ko je hotel še otroke umoriti, prihitela je policija na pomoč.

(Oče in sin obešena.) V petek dopoldne so obesili v Ogulinu Gjurjo Platiso in njegovega sina Lazo, ker sta umorila gozdnega čuvaja Zeca in vaškega redarja Orliča. Vsled naglega sode sta bila obešena tri ure po obsodbi. Tretji zatoženec, drugi sin Platise, pa je obsojen na primerno kaznen zapor.

(Velika nesreča na morju) se je dogodila dne 16. m. m. pri Havani na velikanski američanski vojni ladiji „Maine“. Vsled neke eksplozije je nastal ogenj in ladja se je potopila. Le nekateri so se rešili s tem, da so skočili v vodo in plavali do čolnov, kateri so jim prihiteli na pomoč. Veliko pa je tudi ranjenih. Od moštva manjka na 200 oseb. Ladija je popolnoma uničena. — Iz Tenerife pa se poroča, da je parnik „Fahat“ na poti iz Marseilla v Colon 17. m. m. na kapu Anagi treščil ob skalo ter se popolnoma razbil. Kapitan, prvi častnik in 11 mož se je rešilo, 49 potnikov in 38 mož pa je utonilo.

(Plavajoči mostovi.) Kakor se čuje, se je bavila ruska armada veliko s poskusi, sestaviti plave iz posameznih kotličkov, katere nosijo vojaki seboj. Poskusi so se povsem obnesli. Tudi Nemci so skušali že preje narediti take plavajoče mostove, kar se jim je tudi posrečilo.

(Nov velikanski stolp.) V New-Yorku mislijo v spomin na združitev predmestij z mestom sezidati 650 metrov visok stolp, kateri bode od samega jekla. V sredi bodo stopnice, obkrožujoče 30 metrov velik prostor, kjer se bo pomikal električen voz navzgor.

(Plemenita žena.) Ko je bil bivši francoski predsednik Carnot umorjen, izpodili so tudi morilčevega brata iz službe. Zaman se je trudil, da bi bil dobil kje drugje opravila, s čimer bi se bil prislužil svoj kruh. Vsa Francija ni imela za morilčevega brata prostorčka. Vrnil se je v svojo domovino, kjer je slednjič po velikem trudu dobil v nekem samostanu mesto vratarja. A ko so i tam izvedeli njegovo ime, za katero se s početka niso brigali, so ga i tam sramotno zapodili. Revez si ni vedel več pomagati; hotel si je že sam končati življenje. Toda izvedela je gospa Carnot, o njega nesreči, in ona je bratu morilca svojega moža preskrbela v Parizu primerno mesto, kjer še sedaj služi.

Začasna pravila gospodinske šole c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Gospodinska šola c. kr. kmetijske družbe kranjske, ustanovljena v spomin petdesetletnice vladanja Nj. Vel. presvitlega cesarja, ima namen, izvežbati odrasla dekleta za gospodinjstvo v hišah, zvezanih z gospodarstvom.

Šola je izročena šolskim sestram v zavodu Marijanišču v Ljubljani, kateri da na podlagi posebne pogodbe v to svrhu na razpolago potrebne prostore ter zavodovo gospodarstvo kot učilo.

Vrhovno vodstvo šole izvršuje kuratorij, sestojč iz zastopnika c. kr. ministerstva, zastopnika kranjskega deželnega odbora, dveh zastopnikov c. kr. kmetijske družbe kranjske ter voditeljice sestre.

Učno osebje sestoji iz 1.) strokovno izobraženega uradnika c. kr. kmetijske družbe kranjske, kateri je stalen nadzornik za ves pouk in ki predava kmetijsko-strokovne predmete; 2.) šolska sestra voditeljica, ki je izprašana vsaj za ljudske šole; 3.) šolske sestre učiteljice za mlekarstvo; 4.) potrebnih pomožnih učiteljic, oziroma učiteljev (kateheta, zdravnika, živinozdravnika, vrtnarja itd.). Za strokovno naobrazbo šolskih sester skrbi c. kr. kmetijska družba kranjska.

Vodstvo pouka je izročeno onemu strokovnemu uradniku c. kr. družbe, ki opravlja na šoli službo strokovnega učitelja, a vodstvo šole in internata je v vseh drugih zadevah povorjeno sestri voditeljici, ki je glede administrativnih in disciplinarnih

zadev samostojna, samostojna, seveda v okvirju njenega redovnega razmerja.

Učni tečaj traja jedno leto in sicer od 1. oktobra do konec septembra. Počitnice določi kuratorij. Učni jezik je slovenski.

(Dalje prihodnjič.)

Tržne cene v Ljubljani

2. marca 1898.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	12	80	Špeh povejen, kgr.	—	70
Rež, "	9	20	Surovo maslo, "	—	84
Ječmen, "	7	20	Jajce, jedno . . .	—	3
Oves, "	7	20	Mleko, liter . . .	—	10
Ajda, "	9	—	Goveje meso kgr.	—	64
Proso, "	7	80	Telečje "	—	64
Koruza, "	6	50	Svinjsko "	—	66
Krompir, "	3	—	Koštrunovo "	—	40
Leča, "	12	—	Piščanec . . .	—	55
Grah, "	12	—	Golob . . .	—	18
Fižol, "	12	—	Seno, 100 kilo . .	—	196
Maslo, kgr.	—	96	Slama, "	—	178
Mast, "	—	70	Drva trda, 4 metr.	—	680
Špeh svež, "	—	66	" mehka, 4 "	—	5

Loterijske srečke.

Gradec, 19. februvarja. 14, 45, 78, 52, 49.
Linc, 26. februvarja. 33, 48, 89, 31, 45.
Brno, 23. februvarja. 41, 31, 45, 2, 24.
Dunaj, 19. februvarja. 23, 49, 60, 76, 35.

Stolisocero
 družin vsak dan
 posebno
 rado pije

Zivijo!

Kathreiner-Kneippovo sladno kavo

Prosta zdravju škodljivih snovij dobrove kava ima edno Kathreiner-Kneippova sladna kava te dišavo in prijetni ukus. Ker pospešuje tek in je lahko prebavljiva, se Kathreiner-Kneippova sladna kava izkazuje že leta jednako dobro za odrasle in otroke. Z ozirom na zdravje in varčnost bi pristne „Kathreinerjeve“ kave ne smelo nedostajati v nobenem gospodinjstvu.

Svari se pred ničvrednimi ponaredbami.

Mestna hranilnica v Kranji

urađuje za stranke s 1. marcem leta 1898 počenši

vsaki dan,

izvemši nedelje in praznike, od 9. do 12. ure dopoldne, ob semajnih in tržnih dneh pa od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne.

Ta hranilnica plačuje vlagateljem tudi po novem letu

po 4%

od njihovih vlog, torej brez odbitka novega rentnega davka, katerega bo hranilnica plačevala iz lastnega.

Vizitnice

priporoča

„Národna Tiskarna“.

Najnižje cene. Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

Skrbno izdelovanje.

L. Mikusch
 tovarna dožnikov
 Ljubljana, Mestni trg 15.